

Příloha č. 1 k materiálu „**Informace o přípravě zemědělské politiky a postavení ČR v budoucnosti**“.

Rozvoj venkova

Z projednávaných dokumentů Komise vyplývá **nový strategický přístup** pro politiku soudržnosti směřující k těsnějšímu **provázání jednotlivých politik EU**. Tento přístup by obsahoval mimo jiné i vytvoření **společného strategického rámce (SSR)** přijatého Komisí. Rámec by zahrnoval Fond soudržnosti, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský rybářský fond**.

- **V současné době nejsou známy představy Komise o fungování Společného strategického rámce s ohledem na SZP.**
- **Není známo, jaké prvky bude rámec obsahovat a kdo bude zodpovědný za koordinaci na úrovni Komise.**
- **Není dořešeno, jakým způsobem bude nastaven soulad/doplňkovost podpor s Kohezní politikou na úrovni EU.**

Budoucnost politiky rozvoje venkova

Ve sdělení k budoucí podobě SZP po roce 2013 pod názvem „*Společná zemědělská politika do roku 2020 – řešení budoucích problémů v oblasti potravin, přírodních zdrojů a územního plánování*“ se uvádí:

„V zájmu účinnosti bude **nezbytné posílit soudržnost mezi politikou rozvoje venkova a jinými politikami EU**, a pokud je to možné, současně zjednodušit administrativní postupy a snížit byrokracii. Za tímto účelem se počítá s možným společným strategickým rámcem pro finanční prostředky EU.“

- EK, resp. DG AGRI odpovědné za SZP ve Sdělení uvádí pouze možnost vzniku Rámce pro politiku rozvoje venkova a EU politiky, **nejsou známy další detaily nastavení z pozice DG AGRI.**
- **Není jasné začlenění EAFRD do Společného strategického rámce**, vymezení jeho postavení vůči ostatním strukturálním fondům (včetně administrace, legislativy).
- **Není zřejmé, jakou podobu strategický rámec bude mít**, kdo bude za jeho přípravu zodpovědný na úrovni EU.
- Pozice SZP vůči Kohezní politice a Společnému rámci není jednoznačně ze strany EK vyjasněna.

Důležité mezníky pro jednání o budoucí podobě SZP a vztahu vůči Kohezní politice (KP)

Konkrétní struktura strategického i programového dokumentu bude připravena po:

1. Stanovení nové finanční perspektivy, resp. po **projednání finanční perspektivy EU pro 2014 - 2020** (bude známý indikativní rozpočet pro podpory z EU fondů)
 - Víceletý finanční rámec bude doprovázet nový návrh na rozhodnutí o vlastním zdroji, který by měl zajistit příjmovou stránku systému. Návrh Komise finančního rámce, který bude představen, bude výchozím dokumentem pro jednání, která budou pravděpodobně pokračovat až do roku 2012.
2. Představení návrhů nových legislativních předpisů pro nové programové období – předpoklad říjen/listopad roku 2011.

Následně bude možné **konkrétnější vymezení podpor SZP vůči podporám v rámci nástrojů Kohezní politiky i na programové úrovni.**

Stanovisko MZe

Myšlenka koordinace SZP s politikou soudržnosti je vítána a podporována, nicméně na základě zkušeností z předchozího (2004–2006) i stávajícího programového období (2007-2011) je požadováno zachovat specifický přístup k II. pilíři SZP.

K odsouhlasení o začlenění SZP do Společného strategického rámce by nemělo dojít dříve, než bude vyjasněna jednoznačná pozice SZP vůči KP (resp. SSR) ze strany EK.

Zdůvodnění stanoviska:

- Z pozice MZe je **zásadním bodem** nejasné začlenění Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) do Společného strategického rámce, **vymezení jeho postavení vůči ostatním strukturálním fondům.**
- Není zřejmé, jakou podobu strategický rámec bude mít, kdo bude za jeho přípravu **zodpovědný na úrovni EU.**
- Nástroje budoucí SZP by měly být **konzistentně strukturovány** kolem dvou pilířů, které se vzájemně **doplňují a předpokládají vzájemnou provázanost opatření.**
- Není jasná odpověď na otázku, zda bude **SZP začleněna do partnerské smlouvy** (ve všech aspektech včetně kondicionalit, monitorovacích indikátorů apod.) uzavírané s členským státem (MZe s ohledem na zkušenosti ze stávajícího programového období **zásadně nesouhlasí s principem kondicionalit).**

MZe souhlasí s **potřebou úzké koordinace a sladění jednotlivých politik**, nicméně upřednostňujeme možnost **volnějšího uspořádání na národní úrovni**. Ze zkušeností z minulého a stávajícího programového období vyplývají určitá **rizika** pro MZe při **koordinaci** čerpání podpor z EU ze strany **MMR**, rizika vnímáme zejména v:

- intervenci MMR do priorit SZP,
- tak jak je nyní koncipován Společný strategický rámec (dále Rámec) je zřejmé, že **vytrhává pouze díl Společné zemědělské politiky** – a to část investičních opatření II. pilíře financovaných ze stávajících os I a III EZFRV,
- pomalejším postupem schvalování strategického rámce, což může **ohrozit včasné čerpání podpor do zemědělství a rozvoj venkova** (ze zkušeností ze současného programového období je patrné, že samostatná strategie rozvoje venkova v kompetenci MZe byla projednána a schválena Komisí dříve a snadněji než NSRR v kompetenci MMR),
- výrazném **snížení pružnosti** při provádění změn strategie či programu,
- **závislosti** financování podpůrných aktivit k implementaci PRV (publicita, monitoring, hodnocení, mzdy pracovníkům) na MMR (*MMR vyčlenilo pro všechny strukturální fondy samostatný program Technická pomoc*),
- ve velmi **složité byrokratické struktuře**,
- **zpomalení finančních toků**.

Koordinace SZP a KP v rámci politiky rozvoje venkova na národní úrovni

Kohezní politika i Společná zemědělská politika má několik styčných bodů. Nejvýznamnější je podpora venkovských oblastí, a to jak v oblasti rozvoje podnikání, zajištění pracovních příležitostí, tak v oblasti životního prostředí i zajištění kvalitního života na venkově. **Vymezení působnosti a koordinace resortů MMR a MZe je proto zásadním předpokladem přípravy nového programového období i s ohledem na variantu Společného strategického rámce.**

- Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) plní ve **stávajícím programovém období** roli **centrálního oficiálního partnera vůči Evropské komisi** v oblasti **Kohezní politiky**. Je zodpovědné za zpracování a aktualizace **Národního strategického referenčního rámce (NSRR)** – strategického dokumentu pro oblast Kohezní politiky.
- Ministerstvo zemědělství (MZe) působí nezávisle na MMR a je plně kompetentní v oblasti **Společné zemědělské politiky (SZP)**. Je zodpovědné za zpracování a aktualizaci **Národního strategického plánu pro rozvoj venkova (NSP)**.

Ve stávajícím NSRR i NSP jsou **vymezena rozhraní** mezi podporami Kohezní politiky a podporou z **Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)** a Evropského rybářského fondu (EFF) v kompetenci MZe tak, aby bylo zabráněno překryvům a současně byla odstraněna nepokrytá místa.

V souladu s požadavkem NSRR zajistit větší provázanost strategických cílů a programů Kohezní politiky s národními strategickými dokumenty a dokumenty EU ustanovilo MMR jako Národní orgán pro koordinaci v roce 2010 následující koordinační výbory (KV):

- KV pro strategický cíl **Konkurenceschopná česká ekonomika** (podnikání, podpora vědy a výzkumu, znalostní ekonomika, inovace, rozvoj cestovního ruchu apod.)
- KV pro cíl **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** (vzdělávání, Zvyšování zaměstnanosti, posilování sociální soudržnosti)
- KV pro cíl **Atraktivní prostředí** (ochrana a zlepšování kvality životního prostředí apod.)
- KV pro cíl **Vyvážený rozvoj území** (podpora integrovaného rozvoje území, rozvoj venkovských oblastí, apod.)

MZe je v těchto výborech rovněž zastoupeno, a to na úrovni ředitelů odboru řídicí orgán a odboru environmentálních podpor PRV.

V rámci jednání těchto výborů jsou v současné době projednávány národní **priority pro období 2014 – 2020, a to včetně priorit resortu zemědělství.**

Priority v rámci rozvoje venkova

Přestože dosud neznáme právní předpisy, které budou definovat oblast podpor pro nové programové období, lze již na základě tří vymezených priorit MZe a souvisejících podpor pro zemědělství a rozvoje venkova předpokládat pokračování stávajících prioritních opatření PRV alespoň v jejich obecném rámci (*s ohledem na zkušenosti z předchozího programového období ta opatření, která mají kontinuitu, jsou lépe implementována, je tedy žádoucí zachovat návaznost na stávající programové období*).

V souladu s Rámcovou pozicí k budoucnosti SZP byla za resort MZe definována národní prioritní opatření za MZe: „**Trvale udržitelný rozvoj zemědělství a venkovských oblastí**“ a následující **3 základní resortní priority MZe** a jim odpovídající oblasti podpor:

Konkurenceschopnost zemědělství a navazujících sektorů (rybářství, potravinářství, lesní hospodářství)

- Modernizace zemědělských podniků
- Přidávání hodnoty zemědělským, potravinářským a lesnickým produktům
- Zavádění nových technologií a moderních postupů do praxe (inovace)
- Podpora vzdělávání zemědělců a poradenství
- Investiční podpora mladým zemědělcům
- Infrastruktura pro zemědělství a lesnictví

Pozn.: Prioritou nevládních organizací je navíc začlenění podpory Zakládání skupin výrobců.

Trvale udržitelné obhospodařování přírodních zdrojů a ochrana klimatu

*Nutnou podmínkou pro zajištění spravedlivého přístupu podporám LFA je stanovení objektivních a jasných kritérií pro vymezení těchto oblastí, za prioritní považujeme **zachování***

současného rozsahu LFA a ponechání opatření pouze v rámci II. pilíře SZP. Co se týká ***agroenvironmentálních opatření*** upřednostňujeme cílenější nastavení tohoto opatření směrem ke specifickým podmínkám ČR. Součástí PRV by měla být rovněž ***adaptační opatření na změnu klimatických podmínek*** v zemědělství a lesnictví.

- podpora zemědělského využívání půdy ve znevýhodněných oblastech (LFA) a oblastech Natura 2000
- agroenvironmentální opatření (postupy šetrné k životnímu prostředí, ošetřování travních porostů, péče o krajinu)
- ochrana jakosti vodních zdrojů, protierozní ochrana – rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
- udržitelné využívání lesní půdy (zalesňování, platby v oblastech Natura 2000 v lesích, lesnicko-environmentální platby)
- obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí

- Podpora podnikání na venkově a diverzifikace venkovských aktivit (včetně podpor agroturistiky, OZE)
- Zvýšení kvality života investicemi do obnovy venkova, občanské vybavenosti a služeb a kulturního dědictví
- Rozvoj místních partnerství (metoda LEADER)

*V rámci projednávání koordinace s MMR je účelné i v návaznosti na požadavky místních akčních skupin řešit možnost **uplatnění metody LEADER i v rámci strukturálních fondů.***

V souladu s těmito prioritami **bude připravován strategický dokument pro nadcházející programové období** (*Národní strategický plán pro rozvoj zemědělství a venkova pro období 2014-2020 resp. navazující programový dokument*).

Koordinace podpor SZP vůči podporám v rámci nástrojů KP na programové úrovni

- **V současné době** lze pomocí definic sektorových priorit určit skupiny resortů kompetentních za definovanou národní prioritu, sektorovou prioritu a zahájit práce na sektorových analýzách a následně strategiích, jak pro ostatní resorty, tak pro MZe.
- Ze zkušeností z přípravy současného programového období vyplývá několik **možných oblastí překryvů/potřeb vymezení působnosti** jednotlivých resortů vůči MZe, zejména MMR, MPO, MŽP a MPSV (podrobněji viz níže uvedená tabulka č.1).
- S výše uvedenými resorty je vhodné zahájit od poloviny roku 2011 a dále užší spolupráci, nejprve na úrovni NM k základnímu vymezení, a dále po pracovní úrovni na konkrétních zněních dokumentů (s MMR již úzké konzultace jak na úrovni NM, tak expertů, probíhají)

Společná rybářská politika

Společná rybářská politika (SRP), která pokrývá odvětví rybnářství, je jasně oddělená od Společné zemědělské politiky (SZP). Dotace z Evropského rybářského fondu, který spadá do SRP, jsou v gesci Ministerstva zemědělství, odboru Řídící orgán OP Zemědělství a OP Rybnářství 14120. SRP je vůči SZP a kohezní politice vymezena odvětvím rybnářství. Všechny tyto tři oblasti se v ČR stýkají umístěním ve venkovských oblastech. V souvislosti s přípravou období po roce 2013 ČR iniciovala ke Společné deklaraci Rakouska, České republiky, Maďarska, Lucemburska a Slovenska k budoucí roli sladkovodní akvakultury a vnitrozemského rybnolovu v reformě SRP, kterou následně verbálně podpořilo dalších 14 ČS a ke Společnému prohlášení Bulharska, Kypru, České republiky, Estonska, Maďarska, Lotyšska, Litvy, Malty, Polska, Rumunska a Slovinska o evropském financování odvětví rybnolovu po roce 2013 (*K tomuto prohlášení nutno podotknout, že Kypr, Malta a Slovinsko mají ke konečnému textu výhrady.*).

Tabulka č.1 Možné oblasti překryvu

Stávající předmět podpory	PRV v současné době podporuje/nepodporuje/rozhraní:	Vymezení vůči resortu/ dotačnímu titulu
potravinařské podniky	- výrobky spadající do seznamu produktů uvedených v Příloze I Smlouvy o ES/ výrobky mimo přílohu I	MPO/ Operační program podnikání a inovace
zařízení k produkci obnovitelné zdroje energie	- příjemce dotace = pouze zemědělec - surovina pro výrobu energie pouze biomasa/ jiné typy OZE (fotovoltaika, vítr, voda)	MPO/ Operační program podnikání a inovace
mikropodniky	- zahájení nebo rozvoj činnosti, projekt je realizován v obci do 2000 obyvatel - finanční limit mimo podporu OZE je 10 mil. Kč	MPO/ Operační program podnikání a inovace
cestovní ruch - ubytování	- malokapacitní ubytování (do 60 lůžek) - příjemce dotace = zemědělec, začínající podnikatel - projekt je realizován v obci do 2000 obyvatel	MMR/ Regionální operační programy
cestovní ruch - stezky	- příjemce dotace = zemědělec, začínající podnikatel, nestátní neziskové organizace, zájmové sdružení právnických osob - finanční limit 1,5 mil. Kč. - pěší trasy , vinařské stezky , hippostezky/ <i>cyklostezky, cyklotrasy</i>	MMR/ Regionální operační programy
občanské vybavení a služby	- občanské vybavení a služby, zázemí pro společenské aktivity - projekt je realizován v obci do 500 obyvatel	MMR/ Regionální operační programy
komunikace, veřejná prostranství	- místní komunikace III a IV třídy/ <i>vyšší třídy komunikací</i> - finanční limit 5 mil. Kč. - projekt je realizován v obci do 500 obyvatel	MMR/ Regionální operační programy
veřejná prostranství	- parkové úpravy, veřejná zeleň včetně techniky k údržbě - projekt je realizován v obci do 500 obyvatel	MMR/ Regionální operační programy
územní plány	- zpracování územního plánu projektantem - obce do 500 obyvatel	MMR/ Integrovaný operační program
kulturní památky	- projekt je realizován v obci do 500 obyvatel	MMR/ Regionální operační programy
vodovody a kanalizace	- budování vodovodů a kanalizací - projekt je realizován v obci do 2000 obyvatel	MŽP/ Operační program životní prostředí

čistírny odpadních vod	- ČOV mimo území vyžadující zvláštní ochranu a pod 2000 ekvivalentních obyvatel	MŽP/ Operační program životní prostředí
vodní režim	- zatravnění, meziplodiny, biopásy, ošetřování travních porostů (OTP) - příjemce dotace je zemědělec	MŽP/ Operační program životní prostředí
podpora biodiverzity	- biopásy, meziplodiny, ekologické zemědělství, integrovaná produkce, OTP - příjemce dotace je zemědělec	MŽP/ Operační program životní prostředí
udržitelné využívání lesní půdy	- zachování a zlepšování optimální druhové skladby lesa v oblastech Natura 2000 - kompenzace újm - příjemce dotace = soukromý vlastník lesa - neinvestiční opatření/ <i>neinvestiční opatření</i>	MŽP/ Operační program životní prostředí
kalamity v lesích/prevence	- porosty s potvrzenou kalamitní situací - pouze na lesní půdě , resp. na vodních tocích ve správě vlastníka lesa	MŽP/ Operační program životní prostředí
rekreační funkce lesa	- turistická infrastruktura	MŽP/ Operační program životní prostředí